

## YOZGAT'IN BIŞEK KOYÜNDE YAPILAN BİR ORTOPEDİK ARAŞTIRMA

Orhan BAŞKIR \*

Mustafa AKSOY \*\*

### Ö Z E T

Istanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Koruyucu Hekimlik ve Halk Sağlığı kürsüsünün, Fakülte bünyesinde organize ettiği Yozgat ili çevresindeki araştırmaya bizde ortopedik yönden katılmayı uygun bulduk. Bişek köyünün 500 kişisi üzerinde çalışma programı düzenliyerek ,ortopedik yönden hastalıklar ve bu hastalıkların anamnezleri ve hastaların görmüş oldukları tedavileri araştırmamızın esas amacı yaparak olgularımızı bu yönden değerlendirirken hiç tedavi edilmemiş doğuştan kalça çıkığı olguları bulunduğunu gördük. Bu araştırmamızı ileriki araştırmalarımıza ışık tutacağı gerekçesi ile yayınlamayı yararlı bulduk.

### G İ R İ Ő :

Ortopedik hastalıklar ve bunların getirdikleri ortopedik sakatlıkların yurdumuzdaki sayısı ve bölge özelliklerine göre dağılımının bilinmesinin ve hastaların kendi yaşadıkları çevre içinde değerlendirilmesinin önemi su götürmez bir gerçektir. Şüphesiz bütün yurt çapında bu konuda yapılacak bir çalışma büyük bir organizasyonu ve iş bölümünü gerektirecektir. Biz kliniğimiz adına bir başlangıç olarak yurdumuzun herhangi bir bölgesinde rastgele seçilmiş bir popülasyondaki ortopedik hastalıklar, görmüş oldukları tedaviler ve ortopedik sakatlıkları saptayabilmek için 1977 yılı ağustos ayında Koruyucu Hekimlik ve Halk Sağlığı kürsüsünün İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi bünyesinde organize ettiği Yozgat ili çevresindeki bir araştırma çalışmasına katıldık.

### ÇALIŞMA YAPILAN POPÜLASYONUN ÖZELLİKLERİ

Şehrin 35 kilometre kuzeybatısında stabilize yolla bağlı 1200 nüfuslu Bişek köyünün 500 kişisi ortopedik hastalıklar yönünden incelendi. Bunlar çalışma zamanı olan gündüz saatlerinde köyden uzak-

\* İst. Üniv. İst. Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği Doçenti

\*\* İst. Üniv. İst. Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği Aseistanı .

— Dergiye geliş tarihi 30 Aralık 1977

laşmayan kadınlar, çocuklar ve ihtiyarlardı. Nüfusun diğer kısmı ya uzak bir ilde yahutta çalışmak maksadıyla tarla ve bahçedeydiler.

## METOD VE MATERYAL

Muayene metodu yalnızca klinik muayene ve anamnez esasına dayandı. Radyolojik veya diğer laboratuvar metodlarından yararlanılmadı. Araştırma ekibine muayene olmak için gelen kişiler aynı zamanda ortopedik muayeneye tabi tutuldular. Muayene edilen ve özelliklerine yukarıda değinilen 500 kişinin içinde saptanan 12 hastanın bulguları şu şekildediydi.

Sıra No	1	2	3
Ad, Soyad	Döndü Demirci	Gülizar Çamlıber	İkbal Doğanıurt
Yaş	6	25	55
Sex	♀	♀	♀
İş	—	Ev kadını	Ev Kadını
Okuma derecesi	—	—	—
Hastalık lezyon	Spastik hemipleji	Envetere DKÇ	Ankilozan spondilit
Taraf	Sol	Sağ	Lumbosakral
Hikâye	Doğumdan 2 ay sonraki ateşli hastalıkla başlamış	Doğuştan	Ağrılı hecmelerle devam etmiş.
Aile anamnezi	—	Yalnızca kendi - sinde var.	—
Görmüş olduğu Tedavi	—	—	Bir başka şehirde 3 defa ameliyat olmuş
Son durum	Sol alt ve üst ekstremitelerde spastisite ve hipoplazi	Sağa toplayarak yürüyor. 5 cm. kısalık var. F. Akc. belirtileri (+)	lumbal bölge 40° flexionda sabit bel hareketleri yok.
Not	Henüz deformite yerleşmemiş	—	Servikal bölgede minimal hareket var.

Sıra No	4	5	6
Ad, Soyad	Ali Barut	Rıza Doğangönül	Hüseyin İçöz
Yaş	8	26	7
Sex	♂	♂	♂
İş	—	Çiftçi	—
Okuma derecesi	—	İlkokul	—
Hastalık lezyon	Polio sekeli	Ankilozan spondilit .	D.K.Ç.
Taraf	Sol alt extremitte	lumbosakral (+) kalçalar.	Sağ
Hikâye	Küçüklüğünde ateşli hastalık geçirmiş	8 yıl evvel başlamış, ataklarla devam etmiş.	Doğuştan beri varmış
Aile anamnezi	—	60 yaşındaki babasında hemipleji varmış.	Annesinde DKÇ var diğer 2 kardeşinde yok
Görmüş olduğu Tedavi	—	Sol kalçasından ameliyat olmuş.	—
Son durum	Sol alt extremitte de gastrocnemius kasında zayıflık var.	Her iki kalça 20° flexion, 10° abductionda Anki-loze olmuş.	Sağda DKÇ bulguları (+) 5 cm kısalık var.
Not	Çok hafif atlattımış. Fonksiyonel bozukluk yok.	Diz ve ayak bilekleri serbest.	

Sıra No	7	8	9
Ad, Soyad	Elif İçöz	Yusuf Çankaya	Çelebi Türk
Yaş	30	7	48
Sex	♀	♂	♂
İş	Ev Kadını	Talebe	Çiftçi
Okuma derecesi	—	İlkokul	—

Hastalık lezyon	Envetere DKÇ	Sol ön kol ulna ve radiusta fissür şüphesi	femur amputasyonu
Taraf	Sol	Sol	Sol
Hikâye	Doğduğundan beri varmış	Düşmüş, bir haftadır kolu ağrıyormuş.	Evvelce attan düşmüş. Protezi var.
Aile anamnezi	7 yaşındaki ♂ çocuğunda DKÇ var.	—	—
Görmüş olduğu Tedavi	—	—	Amputasyonu Yozgatta yapılmış
Son durum	Solda DKÇ Belirtileri (+) 5,5 cm. kısalık var.	Sol ulna ve radius ortasında direkt ve endirek ağır veren noktalar var.	Protezi kullanıyor
Not	Kocasının kız kardeşinde de aynı hastalık varmış.	Bu hastaya alçı gutiyer yapıldı. 10 gün sonra çıkaracaklar.	Hasta ve güdük iyi vaziyette protez uygun

Sıra No	10	11	12
Ad, Soyad	Şükrü Karaduman	Songüli Solmaz	Ümmet Polak
Yaş	74	11 aylık	50
Sex	♂	♀	♂
İş	Çiftçi	—	Bekçi
Okuma derecesi	—	—	—
Hastalık lezyon	femur amputasyonu	Mongolizm	Romatizmal şikâyetler
Taraf	Sağ	—	Sağ
Hikâye	25 yıl evvel kurşunlanmış Yozgatta kesmişler	Doğuştan	5 senedir sağ kalça ve dizde ağrılar, şişlik.
Aile anamnezi	—	—	—

Görmüş olduğu Tedavi	Amputasyon Yozgatta yapılmış	—	Hastahanedede yatmış, iğneler haplar kullanmış
Son durum	Protezi kullana- mıyor.	Mongolizmin bü- tün belirtileri var.	Sağ dizde ağrı, hidrops hali, kal- çada hareketler kısıtlı.
Not	Güçük uygun değil.	Aile anamnezi alınamadı.	Teşhis için diz- den synovial bi- opsi gerekli.

## S O N U Ç

Kısaca özetlersek muayene edilen 500 kişi içinde 1 Spastik he-  
mipleji, 2 Envetere DKÇ, 1 DKÇ geç olgu, 2 Ankilozan spondilit, 1 Po-  
lio sekeli, 2 Femur üst uç amputasyonu, 1 Mongolizm olgusu, 1 Be-  
lirsiz romatizmal şikayetleri olan ,ve 1 önkolda travmatik fissür şü-  
hesi olan olgu saptandı.

Hastalar arasından ankilozan spondilitli 2 hasta ile femur ampu-  
tasyonu yapılmış hastalar hastahanedede tedavi görmüşler buna karşın  
diğer ortopedik hastalar şimdiye kadar hiç tedavi görmemişlerdir.  
Bilhassa 2 adet envetere DKÇ ve bunlardan birinin 7 yaşındaki ço-  
cuğunun hiç teşhis edilmemeleri ve tedavi görmemeleri dikkat çe-  
kicidir. Bu envetere DKÇ nin kocasının kız kardeşinde de aynı du-  
rumdaki benzer hastalık bulunan anamnezide 500 kişilik bir popülas-  
yonda 3 ayrı ailede DKÇ hastalığının bulunduğunu gösterdiğinden  
durumu oldukça düşünmeye değer kılıyor. Bu hastalarla konuşuldu-  
ğunda hiç doktor tarafından muayene edilmediklerini ifade etmeleri  
de dikkate değer bulundu. Yukarıda açıkladığımız gibi bir başlan-  
gıç olarak katıldığımız araştırma gezisinde saptadığımız ortopedik  
hastalıklar ve ortopedik sakatlıkların çeşitleri, hastaların görmüş ol-  
dukları tedaviler ve son durumlarını sunmayı yararlı bulduk.

## S U M M A R Y

### An orthopaedic field study at Bişek village of Yozgat province

We participated in orthopaedic standpoint to a field study organised by İs-  
tanbul University Faculty of Medicine Community Health Department, around Yoz-  
gat province. We examined 500 people at Bişek village and searched for ortho-  
paedic diseases and investigated their previous treatments. This study revealed  
numbers of untreated orthopaedic cases. Therefore this study is presented in the  
hope of to stimulate further studies.